

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ સમક્ષ

આર/સ્પેશયલ સિવિલ એપ્લીકેશન નં. ૧૪૫૪૧/૨૦૧૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ દિવ્યેશ એ. જોષી

=====

અહેવાલ કરવાની મંજૂરી	હા	ના

=====

છત્રસિંહ ચુનીભાઈ જાદવ

વિરુદ્ધ

ઓનરેબલ ગુજરાત રેવન્યુ ટ્રિબ્યુનલ અને અન્યો

=====

ઉપસ્થિતિ:

ચાચિકાકર્તા(ઓ) નં. ૧ વતી શ્રી પી.પી. મજમુદાર (૫૨૮૪)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ વતી શ્રી જય ત્રિવેદી, એ.જી.પી.

સામાવાળા(ઓ) નં. ૫.૧ વતી શ્રી રસેશ એચ. પરીખ (૩૮૬૨)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૫.૧ વતી શ્રી હેમાંગ એચ. પરીખ (૨૬૨૮)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૫.૧, ૫.૨.૧, ૫.૨.૨, ૫.૩.૩, ૫.૩.૪ તરફે નોટીસની બજવણી

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨, ૩, ૪ તરફે પ્રત્યક્ષ બજવણી થકી નોટીસની બજવણી
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૬.૧, ૬.૩ તરફે રૂલની બજવણી
સામાવાળા(ઓ) નં. ૬.૪ તરફે રૂલની બજવણી થઈ નથી
સામાવાળા(ઓ) નં. ૫.૨, ૫.૩ તરફે બજવણી વિના એક્સપાયર (એન)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૬.૨ તરફે બજવણી વિના એક્સપાયર (આર)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ દિવ્યેશ એ. જોષી

તારીખ: ૦૮/૦૧/૨૦૨૬

ઓરલ જજમેન્ટ

૧) ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ પ્રસ્તુત અરજી દાખલ
કરીને અરજદારે નીચે મુજબની દાદ માંગી છે:

"(એ) નામદાર કોર્ટ કૃપા કરીને મેન્ડમસ/સર્શિયોરરી અથવા
મેન્ડમસ/સર્શિયોરરીના સ્વરૂપની રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ,
હુકમ અથવા નિર્દેશો જારી કરીને સામાવાળા - મામલતદાર દ્વારા ગણોત
કેસ નં. ૨૨૭૩ / ૧૯૯૪ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ
૩૦.૦૮.૧૯૯૬ નો હુકમ, સામાવાળા - નાયબ કલેક્ટર દ્વારા ટેનન્સી
અપીલ નં. ૪૨૫ / ૧૯૯૬ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ
૨૨.૦૯.૧૯૯૮ નો હુકમ, તેમજ સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા રિવિઝન નં.
ટેન.બી.એ. ૪૬૨ / ૧૯૯૮ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ
૦૬.૦૩.૨૦૧૪ નો હુકમ રદબાતલ અને બાજુ પર મૂકવા કૃપા કરે;
(એએ) નામદાર કોર્ટ કૃપા કરીને ઠરાવવા અને જાહેર કરવા કૃપા કરે કે
સામાવાળા - મામલતદાર દ્વારા ગણોત કેસ નં. ૨૨૭૩ / ૧૯૯૪ માં
પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૦.૦૮.૧૯૯૬ નો હુકમ, સામાવાળા -
નાયબ કલેક્ટર દ્વારા ટેનન્સી અપીલ નં. ૪૨૫ / ૧૯૯૬ માં પસાર
કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૨.૦૯.૧૯૯૮ નો હુકમ, તેમજ સામાવાળા નં.

૧ દ્વારા રિવિઝન નં. ટેન.બી.એ. ૪૬૨ / ૧૯૯૮ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ નો હુકમ અરજદાર પર બંધનકર્તા નથી;

(બી) પ્રસ્તુત અરજીના પડતર અને આખરી નિકાલ દરમિયાન, નામદાર કોર્ટ કૃપા કરીને સામાવાળા - મામલતદાર દ્વારા ગણોત કેસ નં. ૨૨૭૩ / ૧૯૯૪ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૦.૦૮.૧૯૯૬ ના હુકમ, સામાવાળા - નાયબ કલેક્ટર દ્વારા ટેનન્સી અપીલ નં. ૪૨૫ / ૧૯૯૬ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૨.૦૮.૧૯૯૮ ના હુકમ, તેમજ સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા રિવિઝન નં. ટેન. બી.એ. ૪૬૨ / ૧૯૯૮ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ ના હુકમના અમલ, બજવણી અને સંચાલન પર સ્ટે આપવા કૃપા કરે અને વધુમાં વિવાદિત મિલકત/જમીન સંદર્ભે યથાસ્થિતિ જાળવી રાખવાનો આદેશ કરવા કૃપા કરે;

(સી) પ્રસ્તુત કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં જે અન્ય અને/અથવા વધુ હુકમો ન્યાયી અને યોગ્ય જણાય તે પસાર કરવા."

૨) અરજદારના કેસની ટૂંકમાં વિગત નીચે મુજબ છે:

૨.૧) સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા ટેનન્સી એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ મામલતદાર અને એએલટી, પેટલાદ સમક્ષ એક અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી, જે અંતે ગણોત કેસ નં. ૨૨૭૩ / ૧૯૯૪ માં પરિણમી હતી. રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ તમામ દસ્તાવેજો અને સામગ્રીને ધ્યાને લેતા અને તેનું મૂલ્યાંકન કરીને, સંબંધિત મામલતદારે તારીખ ૩૦.૦૮.૧૯૯૬ ના હુકમથી ઉક્ત અરજી મંજૂર કરી હતી.

૨.૨) ઉક્ત નિર્ણયથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ થઈને, અત્રેના અરજદારે નાયબ કલેક્ટર સમક્ષ ટેનન્સી અપીલ નં. ૪૨૫ / ૧૯૯૬ દાખલ કરી હતી. ઉક્ત

અપીલ તારીખ ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ ના રોજ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ ઉક્ત હુકમને મહેસૂલી પંચ સમક્ષ રિવિઝન અરજી દાખલ કરીને પડકારવામાં આવ્યો હતો, જે પણ ફગાવી દેવામાં આવી હતી. તેથી, પ્રસ્તુત અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે.

૩) અરજદાર વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી મજમુદારે રજૂઆત કરી હતી કે આણંદ જિલ્લાના પેટલાદ તાલુકાના દેવતાજ ગામે આવેલી રેવન્યુ સર્વે નં. ૧૪૪ વાળી જમીન મૂળ સામાવાળા નં. ૬.૧ થી ૬.૬ ની માલિકીની હતી, જેમણે ઉક્ત જમીન રજિસ્ટર્ડ વેચાણ દસ્તાવેજ દ્વારા અરજદારને વેચી હતી, જેના અનુસંધાને મહેસૂલી રેકૉર્ડમાં નોંધ નં. ૪૯૯૯ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ મામલતદાર દ્વારા પ્રમાણિત કરવામાં આવી હતી. તારીખ ૦૧.૦૯.૨૦૧૪ ના રોજ, અરજદારને સામાવાળા નં. ૫.૧ થી ૫.૩ દ્વારા જારી કરાયેલ કાનૂની નોટિસ મળી જેમાં જણાવાયું હતું કે વિવાદિત જમીન એક ગણોતિયા શ્રી રાધાભાઈ લક્ષ્મભાઈ પરમારના નામે ચાલતી હતી અને તેઓએ વર્ષ ૧૯૯૪ માં મામલતદાર સમક્ષ કલમ ૩૨પી હેઠળ ગુજરાત ગણોત વહીવટ અને ખેતીની જમીન અધિનિયમ, ૧૯૯૮ હેઠળ ગણોત કેસ દાખલ કર્યો હતો, જે મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના પગલે તેઓને ગણોતિયા જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા, ખરીદ કિંમત ચૂકવવામાં આવી હતી અને ફોર્મ નં. ૯ નું પ્રમાણપત્ર તેમના પક્ષમાં જારી કરવામાં આવ્યું હતું, અને એટલું જ નહીં, તારીખ ૧૭.૧૨.૧૯૯૬ ના રોજ એક નોંધ નં. ૪૪૭૫ પણ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૩.૧) વધુમાં જણાવાયું છે કે મૂળ માલિકોએ પણ નાયબ કલેક્ટર સમક્ષ ટેનન્સી અપીલ દાખલ કરી હતી, જે ફગાવી દેવામાં આવી હતી, ત્યારબાદ મહેસૂલી પંચ સમક્ષ રિવિઝન અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી જે પણ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

૩.૨) વિદ્વાન એડવોકેટે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે નોટિસની નકલ મળતાં, અરજદારે પૂછપરછ કરી અને તેમને જાણવા મળ્યું કે વર્ષ ૧૯૯૪ માં સામાવાળા નં. પ.૧ થી પ.૩ દ્વારા ગણોત્ત કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી અને ઉક્ત અરજીનો નિર્ણય તેમના પક્ષમાં આવ્યો હતો, જેમાં તેઓને ઉક્ત મિલકતના ગણોત્તિયા જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા અને આ રીતે, તમામ મહેસૂલી સત્તાધિકારીઓ દ્વારા સામાવાળા નં. પ.૧ થી પ.૩ ના પક્ષમાં હુકમો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા.

૩.૩) વિદ્વાન એડવોકેટે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળા નં. ૬.૧ થી ૬.૪ મૂળ જમીનમાલિકો છે અને સામાવાળા નં. પ.૧ થી પ.૩ ના પૂર્વજો મૂળ ગણોત્તિયા છે. વર્ષ ૧૯૬૧ જેટલા ભૂતકાળમાં, સામાવાળા નં. પ.૧ થી પ.૩ ના પૂર્વજો દ્વારા સામાવાળા નં. ૬.૧ થી ૬.૩ ના પૂર્વજો સામે કલમ ૩૨૭ હેઠળની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી. ગણોત્તિયાઓના નિવેદનો નોંધીને તે કાર્યવાહી પૂર્ણ કરવામાં આવી હતી કે તેઓ પાસે તેમના પરિવારના ભરણપોષણ માટે પૂરતા સાધનો છે અને તેઓ ઉક્ત મિલકત ખરીદવા ઈચ્છતા નથી. આ નિવેદનો તારીખ ૧૮.૦૭.૧૯૬૧ ના રોજ પેટલાદ ખાતે નાયબ કલેક્ટર અને મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ નોંધવામાં આવ્યા હતા, જેના અનુસંધાને બંને પક્ષોની સહીઓ

ધરાવતા ફોર્મ નં. ૨૬ માં એક નોંધ કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, અમુક સમયગાળો વીતી ગયા પછી, મહેસૂલી સત્તાધિકારી દ્વારા તમામ સંબંધિત પક્ષોને નોટિસ જારી કરીને કલમ ૩૨(બી) હેઠળની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી, આવી કાર્યવાહીની નકલો રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવી છે, જે હકીકતની સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરે છે કે સંબંધિત પક્ષોને નોટિસ યોગ્ય રીતે બજી ગઈ હતી અને તેઓ સંબંધિત સત્તાધિકારી સમક્ષ હાજર થયા હતા. અગાઉની સ્થિતિનું પુનરાવર્તન કરતા નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા. પરિણામે, જમીન જમીનમાલિકોના પક્ષમાં પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવી હતી અને તે મુજબ હક્કપત્રકમાં નોંધો કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે મહેસૂલી રેકૉર્ડમાં સામાવાળા નં. ૬.૧ થી ૬.૪ ના પૂર્વજોના નામો માલિકો અને કબજેદારો તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા હતા અને જમીન જૂની શરત તરીકે દર્શાવવામાં આવી હતી. તેમણે તે દસ્તાવેજોનો ઉલ્લેખ કર્યો અને રજૂઆત કરી કે, વાસ્તવમાં, કાયદાની વૈધાનિક જોગવાઈઓ અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા સમયાંતરે જારી કરાયેલા જાહેરનામા/ઠરાવો મુજબ, જો ટેનન્સી એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરવાની હોય અને ટેનન્સી એક્ટની કલમ ૩૨(બી) અને ૩૨(બી) ની જોગવાઈઓ હેઠળ મિલકત ફરી એકવાર મૂળ જમીનમાલિકને પરત આપવામાં આવી હોય, તો જમીનની શરત જૂની શરત તરીકે ગણવામાં આવશે, જો કે, જો આવી જમીનો વર્ષ ૧૯૬૫ થી ૧૯૭૩ ના ગાળા દરમિયાન મૂળ જમીનમાલિકને પરત સોંપવામાં આવી હોય, તો જમીનને નવી શરત તરીકે ગણવામાં આવશે. તેમણે દસ્તાવેજોની નકલો રજૂ કરી છે જે દર્શાવે છે કે તેઓ જમીનના કબજેદાર છે અને

જમીનની શરત જૂની શરત તરીકે નોંધાયેલી છે. વાસ્તવમાં, અરજદાર કે અન્ય પક્ષકારોમાંથી કોઈ પણ તે કાર્યવાહીના નિષ્કર્ષથી માહિતગાર ન હતા અને તેથી તેને સંબંધિત મહેસૂલી સત્તાધિકારીના ધ્યાને લાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા. પરિણામે, કાર્યવાહી શરૂ થયા પહેલા બનેલી અમુક મહત્વપૂર્ણ ઘટનાઓ અથવા પ્રસંગોના ક્રમની ગેરહાજરીમાં, સંબંધિત મહેસૂલી સત્તાધિકારીએ ગુણદોષના આધારે બાબત પર વિચાર કર્યો અને સામાવાળા નં. ૫.૧ થી ૫.૩ દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજીઓનો નિર્ણય કર્યો.

૩.૪) તેઓ રજૂઆત કરે છે કે કાયદાની સ્થાપિત સ્થિતિ છે કે એકવાર કાર્યવાહી શરૂ થઈ ગઈ હોય અને તેના તાર્કિક અંત સુધી પહોંચી ગઈ હોય, તો તે જ સામગ્રી અને હકીકતોના આધારે, તે જ સત્તાધિકારી સમક્ષ ફરીથી સમાન અરજીઓ કરી શકાતી નથી, કે સંબંધિત સત્તાધિકારી તેને ગ્રાહ્ય રાખી શકે નહીં, જો કે, અજાણતા અથવા અગાઉની કાર્યવાહીની જાગૃતિના અભાવે તે ચોક્કસ હકીકતો સંબંધિત મહેસૂલી સત્તાધિકારીના ધ્યાને લાવવામાં આવી ન હતી. ત્યારબાદ, પ્રસ્તુત કાર્યવાહીના પડતર ગાળા દરમિયાન, આ તમામ હકીકતો અરજદારોના ધ્યાને આવી હતી, અને તેથી, સંબંધિત દસ્તાવેજો રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યા હતા.

૩.૫) તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જો તે દસ્તાવેજો સંબંધિત સમયે અગાઉની કાર્યવાહી દરમિયાન મામલતદાર અથવા સંબંધિત મહેસૂલી સત્તાધિકારીઓ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હોત, તો તે સંજોગોમાં, ઉક્ત કાર્યવાહીનું પરિણામ અલગ આવવાની તમામ સંભાવનાઓ હતી, જો કે, તે

દસ્તાવેજોની શોધ તે કાર્યવાહી પૂર્ણ થયા પછી જ થઈ હતી, તેથી, સંબંધિત મહેસૂલી સત્તાધિકારીઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમો રદબાતલ અને બાજુ પર રાખીને, સાંભળવાની સંપૂર્ણ તક આપીને અને બંને પક્ષોને પુરાવા રજૂ કરવાની મંજૂરી આપીને નવા શોધાયેલા દસ્તાવેજોના આધારે કેસનો નવેસરથી નિર્ણય કરવા માટે આ બાબત સંબંધિત મહેસૂલી સત્તાધિકારીને પરત મોકલવી જરૂરી છે.

જ) સામાવાળા-રાજ્ય વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી જય ત્રિવેદીએ અરજીનો વિરોધ કર્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે, રેકૉર્ડ પરના તમામ દસ્તાવેજો અને સામગ્રીને ધ્યાને લીધા અને મૂલ્યાંકન કર્યા પછી, સત્તાધિકારીઓએ ન્યાયી, કાયદેસર અને વ્યાજબી હુકમો પસાર કર્યા છે અને હકીકતોના સમવર્તી તારણો છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે હુકમોના અમલી ભાગમાં અથવા સંબંધિત સત્તાધિકારીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણોમાં કાયદા કે હકીકતની કોઈ ભૂલ જણાઈ નથી, તેથી પ્રસ્તુત અરજી મેરિટ વિનાની છે અને તેને ફગાવી દેવી જરૂરી છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટ દ્વારા જે દસ્તાવેજો પર વિશ્વાસ મૂકવામાં આવ્યો છે, તે આ તબક્કે, પ્રથમ દ્રષ્ટિએ, પક્ષકારોના કબજામાં હતા. પ્રથમ પ્રકટીકરણના સમયે, તે દસ્તાવેજો મહેસૂલી સત્તાધિકારીઓ સમક્ષ રજૂ કરવા જોઈતા હતા અને જો તે દસ્તાવેજો સંબંધિત સમયે મહેસૂલી સત્તાધિકારીઓ સમક્ષ મૂકવામાં આવ્યા હોત, તો તે સંજોગોમાં, તે હકીકતોના આધારે યોગ્ય હુકમો પસાર કરી શકાયા હોત. જો કે, સંબંધિત સત્તાધિકારીઓ દ્વારા અગાઉની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી અને હુકમો પસાર કરવામાં આવ્યા હતા અને

મહેસૂલી રેકૉર્ડમાં નોંધો દાખલ કરીને આવા હુકમોનો અમલ પણ કરવામાં આવ્યો હતો તે બાબતથી સંપૂર્ણપણે વાકેફ હોવા છતાં, તેઓ દેખીતી રીતે સંબંધિત સત્તાધિકારીના ધ્યાને લાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે અને અંતે, આ તબક્કે, તેઓ એવા કેસ સાથે આવ્યા છે કે આવા હુકમ પસાર થયા પછી અમુક દસ્તાવેજો મળી આવ્યા છે. તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી આવી રજૂઆત માનવા યોગ્ય નથી.

૪.૧) જો કે, તેમણે આ નામદાર કોર્ટ સમક્ષ ન્યાયી રીતે રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળા નં. ૫.૧ થી ૫.૩ ના પૂર્વજો દ્વારા સામાવાળા નં. ૬.૧ થી ૬.૪ ના પૂર્વજો સામે અમુક કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી, અને તે કાર્યવાહી અગાઉથી જ પૂર્ણ થઈ ચૂકી છે, તે સંજોગોમાં, ફરી એકવાર, તે જ સામગ્રીના આધારે, બીજી અરજી કરી શકાય નહીં. તે પણ હકીકતની સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે, ત્રણેય મહેસૂલી સત્તાધિકારીઓ સમક્ષ કાર્યવાહી પડતર હતી તે દરમિયાન, બંનેમાંથી કોઈ પક્ષ દ્વારા ઉક્ત દસ્તાવેજો અને સામગ્રી રજૂ કરવામાં આવી ન હતી. તેથી, ઉપરોક્ત જણાવેલ હકીકતલક્ષી પાસાઓને ધ્યાનમાં લેતા, જો ઉક્ત સામગ્રીના આધારે નવેસરથી નિર્ણય કરવા માટે આ બાબત સંબંધિત સત્તાધિકારીને પરત મોકલવામાં આવે, તો તે સંજોગોમાં તેમને કોઈ વાંધો નથી. તેઓ વધુમાં રજૂઆત કરે છે કે, આ તબક્કે, પક્ષકારો વચ્ચે સમાધાન થઈ ગયું છે, અને વિરોધી પક્ષો દ્વારા સંમતિ આપવામાં આવી છે, સંબંધિત મહેસૂલી સત્તાધિકારીના હુકમને રદબાતલ અને બાજુ પર મૂકી શકાય છે.

પ) સામાવાળા વતી વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી પરીખ વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી ભૂપતાની રજૂઆત કરે છે કે શરૂઆતની કાર્યવાહી સામાવાળા નં. પ.૧ થી પ.૩ ની વિનંતીથી શરૂ કરવામાં આવી હતી. વાસ્તવમાં, કાર્યવાહી શરૂ કરતી વખતે, તેઓ આ હકીકતથી બિલકુલ વાકેફ ન હતા કે સામાવાળા નં. પ.૧ થી પ.૩ ના પૂર્વજોએ બોમ્બે ટેનન્સી એન્ડ એગ્રીકલ્ચરલ લેન્ડ્સ એક્ટની કલમ ૩૨જી ની જોગવાઈઓ હેઠળ અગાઉથી જ કાર્યવાહી શરૂ કરી દીધી હતી અને તે કાર્યવાહી સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા અગાઉથી જ પૂર્ણ કરવામાં આવી હતી, અને સામાવાળા નં. પ.૧ થી પ.૩ ના પૂર્વજોના નિવેદનો પણ નોંધવામાં આવ્યા હતા. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે જો સંબંધિત સત્તાધિકારીઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમો રદબાતલ અને બાજુ પર મૂકવામાં આવે અને બંને પક્ષોને પુરાવા રજૂ કરવા અને રજૂઆતો કરવાની સંપૂર્ણ તક આપીને નવેસરથી નિર્ણય કરવા માટે બાબત સંબંધિત સત્તાધિકારીને પરત મોકલવામાં આવે, તો તે સંજોગોમાં તેમને કોઈ વાંધો નથી.

ડ) સંબંધિત પક્ષકારો વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટોને સાંભળ્યા પછી, અને રેકૉર્ડની ચકાસણી કરતા, એવું જણાય છે કે અરજદાર દ્વારા જે દસ્તાવેજો પર વિશ્વાસ મૂકવામાં આવ્યો છે તે કાર્યવાહી પડતર હતી તે દરમિયાન સંબંધિત મહેસૂલી સત્તાધિકારી સમક્ષ બિલકુલ રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા. કાયદાની સ્થાપિત વિભાવના છે કે એકવાર વ્યથિત પક્ષ દ્વારા કાયદાની સંબંધિત જોગવાઈઓ હેઠળ શરૂ કરાયેલી કાર્યવાહીના આધારે સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા નિર્ણય લેવામાં આવે, ત્યારપછી તે જ દસ્તાવેજો અને સામગ્રીના આધારે બીજી

ફરિયાદ દાખલ કરી શકાતી નથી. જો આવી કોઈ અરજી દાખલ કરવામાં આવે, તો તેને માત્ર એ જ આધારે ગ્રાહ્ય રાખી શકાય નહીં કે તેમાં સામેલ મુદ્દાનો નિર્ણય સત્તાધિકારી દ્વારા અગાઉના સમયે લેવામાં આવી ચૂક્યો છે અને સત્તાધિકારી ત્યારબાદ તે બાબતનો નિર્ણય કરવા માટે ફક્ટસ ઓફિસિયો બની જાય છે. આવી પરિસ્થિતિમાં ઉપલબ્ધ એકમાત્ર ઉપાય ઉચ્ચ સત્તાધિકારી સમક્ષ અપીલ દાખલ કરીને ઉક્ત હુકમને પડકારવાનો છે. અહીં, દસ્તાવેજ કેસમાં, જે દસ્તાવેજો પર વિશ્વાસ મૂકવામાં આવ્યો છે, તે હકીકતની સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરે છે કે, તે જ દસ્તાવેજોના આધારે, સામાવાળા નં. ૫.૧ થી ૫.૩ ના પૂર્વજોની વિનંતી પર કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી, જેને મહેસૂલી સત્તાધિકારી દ્વારા યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લેવામાં આવી હતી. તે કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી અને અંતે પૂર્ણ થઈ હતી, જેના અનુસંધાને મહેસૂલી રેકૉર્ડમાં સંબંધિત નોંધો દાખલ કરવામાં આવી હતી. તેથી, સંબંધિત અરજી ગ્રાહ્ય રાખતી વખતે, ઓફિસમાં ઉપલબ્ધ રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહીની ચકાસણી કરવાની ફરજ સંબંધિત અધિકારીની હતી. મહેસૂલી સત્તાધિકારી આવા દસ્તાવેજોના રક્ષક છે, જે તેમના કબજામાં રહે છે અને એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે કોઈ પણ હુકમ પસાર કરતા પહેલા, સત્તાધિકારીએ રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહીની ચકાસણી કરવી જોઈતી હતી. એવું જણાય છે કે અગાઉની કાર્યવાહી વર્ષ ૧૯૬૧ જેટલા લાંબા સમય પહેલા શરૂ કરવામાં આવી હતી, અને તેથી, ઉક્ત અરજીની વિચારણા સમયે સંબંધિત પક્ષો પાસે તે દસ્તાવેજોની પહોંચ ન હોઈ શકે. રેકૉર્ડ વધુમાં સૂચવે છે કે સામાવાળા નં. ૬.૧ થી ૬.૪ ના પૂર્વજો પણ ઉક્ત કાર્યવાહીની શરૂઆત અને પરિણામથી

અજાણ હતા અને તેથી, સંબંધિત સત્તાધિકારી સમક્ષ સંબંધિત દસ્તાવેજો અને રેકૉર્ડની નકલો મૂકી ન હતી અને જો તે દસ્તાવેજો તે સંબંધિત સમયે સંબંધિત મહેસૂલી સત્તાધિકારીસમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હોત, તો તે સંજોગોમાં, કાર્યવાહીનું પરિણામ અલગ હોઈ શકત. તે હકીકતની સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે મહેસૂલી કાર્યવાહીનો નિર્ણય કરતી વખતે, ઉપરોક્ત મહત્વપૂર્ણ હકીકતો સંબંધિત સત્તાધિકારીના ધ્યાને કે જાણમાં લાવવામાં આવી ન હતી. પ્રસ્તુત કાર્યવાહીમાં, તે દસ્તાવેજો હવે રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યા છે. આ બાબતના ભવિષ્યનો નિર્ણય કરવા માટે ઉક્ત દસ્તાવેજો મહત્વપૂર્ણ પ્રકૃતિના છે તે ધ્યાનમાં લેતા અને કેસના ગુણદોષમાં પ્રવેશ્યા વિના, સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમો આથી માત્ર આ જ આધારે રદબાતલ અને બાજુ પર મૂકવામાં આવે છે. કાયદાની યોગ્ય પ્રક્રિયા અનુસરીને અને બંને પક્ષોને પુરાવા રજૂ કરવાની સંપૂર્ણ તક આપીને બાબતનો નવેસરથી નિર્ણય કરવા માટે કેસ સંબંધિત સત્તાધિકારીને પરત મોકલવામાં આવે છે.

૭) કેસની ઉપરોક્ત હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, સામાવાળા – મામલતદાર દ્વારા ગણોત કેસ નં. ૨૨૭૩ / ૧૯૯૪ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૩૦.૦૮.૧૯૯૬ નો વિવાદિત હુકમ, સામાવાળા – નાયબ કલેક્ટર દ્વારા ટેનન્સી અપીલ નં. ૪૨૫ / ૧૯૯૬ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૨.૦૯.૧૯૯૮ નો હુકમ, તેમજ સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા રિવિઝન નં. ટેન. બી.એ. ૪૬૨ / ૧૯૯૮ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૬.૦૩.૨૦૧૪ નો હુકમ આથી રદબાતલ અને બાજુ પર મૂકવામાં આવે છે અને કાયદા અનુસાર

નવેસરથી નિર્ણય માટે બાબત સંબંધિત સત્તાધિકારીને પરત મોકલવામાં આવે છે. એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે આ અદાલતે કેસના ગુણદોષની તપાસ કરી નથી અને રિમાન્ડનો આદેશ માત્ર એ જ આધારે કરવામાં આવ્યો છે કે સંબંધિત દસ્તાવેજો અગાઉ મહેસૂલી સત્તાધિકારીઓ સમક્ષ ઉપલબ્ધ ન હતા.

૮) ઉપરોક્ત અવલોકન અને નિર્દેશ સાથે, પ્રસ્તુત અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવે છે. ડાયરેક્ટ સર્વિસની મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

(દિવ્યેશ એ. જોષી, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.